

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Tragedia Ardealului românesc

Cuvântarea rostită în Catedrala din Arad de către P. S. S. Părintele Episcop Andrei Duminecă în 1 Septembrie 1940.

Nu ni s'au svântat încă lacrămile de pe obraji și abia am început a coborî în adâncul sufletului durerea pentru răpirea Basarabiei și a Bucovinei de nord, și iată că o nouă încercare ne împăienjinește ochii și aruncă zăbranic peste inima noastră, copleșită de durere.

Leagănul neamului, Ardealul românesc, este astăzi sfâșiat în două, în urma unui verdict nedrept care nu va putea dăinui.

Dupăce trupul neamului, acum două luni, fu sfâșiat sub amenințarea forței și ni s'au răpit peste două milioane de Români, astăzi, în numele minciunii ni se mai taie un milion și jumătate de Români, dela sânul statului național. Peste trei milioane și jumătate de Români, — căroră li se răpește dreptul la viața națională și darul, lăsat de Dumnezeu, de a vorbi nestingheriți în limba lor maternă, — sunt sacrificați pe altarul molohului vremii de azi, care măsoară puterea și vrednicia popoarelor după numărul de avioane și tancuri, și după perfecțiunea tunurilor ucigătoare.

Să fi ajuns noi astăzi zorile dreptății și ale păcii mult dorite?

Poate fi oare un criteriu de dreptate crima de a subjugă prin forță peste trei milioane și jumătate de Români, și prevestitor al păcii verdictul nelegiuit care satisface numai orgoliul unor vecini, dornici de a-și restabili cu orice preț o stăpânire întemeiată pe nedreptate?

Verdictul nedrept de acum ne-a dat numai criteriile unei păci și dreptăți false, pe care noi le apelăm la dreptatea cea nemitarnică a lui Dumnezeu!

Atunci când gândirea refuză de a mai raționa, fiindcă logica se izbește de zidul întunecat al nedreptății, în acele clipe numai ochiul credinței ne poate ridica pe un plan mai înalt, de unde să scrutăm zarea.

Care să fie pricinile pentru care Dumnezeu a trimis această încercare peste neamul nostru?

Eu nu văd decât aceste două:

Prin suferință și durere El caută să ne trezească din letargie și să ne sgudue oprindu-ne din calea pierzării sufletului.

Iar prin văpaia suferinței El vrea să curețe chipul nostru strămoșesc, de neam mucenicesc, așezat de Dumnezeu, ca pe o insulă, în mijlocul unor dușmani hrăpăreți.

Ca pe o stâncă bătută de valuri neamul nostru a străjuit pe acest pământ cu crucea lui Iisus Hristos, moștenită din leagăn, ridicându-se prin puterea ei deasupra vremurilor trecătoare și călăuzindu-se numai cu credința în El. Neamul nostru a verificat în decursul istoriei valoarea cuvintelor biblice: „Fericiti sunt cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul” și „Fericiti sunt cei făcători de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”. Fericirea noastră plutea în atmosfera de vis a acestor înălțimi. Am fost blânzi și făcători de pace, răbdând pentru ea. Așa am răzbit prin vremuri și printre dușmani mult mai numeroși. Apa a trecut pietrele au rămas pe loc.

Ce avem astăzi de făcut?

Să ne aliem cu cerul, noi cei rămași fără aliați vecini și înconjurați de dușmani. Dacă Dumnezeu va fi cu noi cine va mai fi împotriva noastră?

Cu sufletul oțelit să biruim prin răb-

dare toate încercările, oricâte ar mai veni asupra noastră, pentruca să putem iradia putere de rezistență și mângăere fraților noștri ruși vremelnici dela trupul neamului.

Să nu ne pierdem încrederea în Cel de sus, singurul arbitru drept, aducându-ne aminte de cuvintele sf. apostol Pavel: „Fiul meu, nu defăima certarea Domnului nici nu-ți pierde cumpătul când ești muștrat de El, căci pe care Domnul îl iubește îl ceartă și pe orice fiu pe care-l primește îl bate cu varga. Răbdați spre înțelepțirea voastră. Dumnezeu vă ia pe voi ca pe niște fii. Și care este fiul pe care tatăl

său nu-l pedepsește?” (Evrei 12 v. 5—7).

„Dumnezeu este scăparea și puterea noastră. Ajutor întru supărările cele ce ne-au cuprins pe noi foarte”, zice psalmistul. Pe El îl rugăm să întărească sufletul neamului întreg pentru a-și purta crucea încercărilor spre izbăvire; El să ne ocrotească țara, neamul și Regele, care în cele mai grele vremuri ale istoriei noastre conduce destinele țării, și tot El să răsară asupra noastră cât mai curând ziua mare a izbăvirii, ca semn al milei și dreptății Lui nedesmințite.

Aradul protestează împotriva arbitrajului dela Viena

Trupul țării din nou sângerează. Puterile axei Roma-Berlin, prin arbitrajul dela Viena (de unde totdeauna au venit asupra noastră numai rele), în ziua de 30 August 1940, au tăiat o dureroasă bucată din trupul românismului. Cuțitul a ajuns până la os, până la inima românismului. Orașele Salonta, Oradea, Clujul, Tg. Mureș, Sf. Gheorghe cu împrejurimile lor și cu întreagă partea nordică a Ardealului au fost cedate Ungariei, într'un moment cumplit din istoria noastră, când eram incunjuțați de dușmani și n'aveam niciun prieten.

Acceptarea arbitrajului a avut caracter ultimativ.

Cu toate acestea, Românii ardeleni nu au primit dictatul fără să se ridice împotriva lui prin manifestații protestatere. Pretutindenii s'au ridicat mâinile spre cer, s'au făcut ingenuncheri, s'au înălțat rugăciuni către Dumnezeu pentru mântuirea neamului și s'au rostit cuvântări însoțite de jurăminte, indemnuri și hotăriri de a lupta până la moarte, pentru a spăla rușinea robiei în care au fost aruncați în două luni peste trei milioane de Români.

La Arad, Duminecă în 1 Septembrie c. după sf. Liturghie P. Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei a servit într'un sobor de zece preoți și doi diaconi o impresionantă slujbă de implorare a Dumnezeului părinților noștri și a rostit adânc înțeleapta și mângăetora cuvântare pe care o publicăm în fruntea revistei.

După serviciul divin din Catedrală a urmat în aula Academiei Teologice o mare și însuflețită adunare națională sub președinția P. S. S. Părintelui Episcop Andrei. Au fost de față dl Dr. I. Ionescu prefectul județului Arad, reprezentanții bisericii rom.-unite, ai autorităților civile, precum și o mulțime de intelectuali și popor din Arad și jur.

Adunarea s'a deschis prin cântarea comună: „Deșteaptă-te Române” strofa primă și ultima, apoi P. S. S. Părintele Episcop Andrei a talmăcit rostul intrării în cuvinte scurte, însuflețite și viu aplaudate:

Sunt clipe în viața omului și în viața unui popor cari nu se pot exprima în cuvinte. Ce simte sufletul, știm cu toții. Astfel de clipe trăim azi. Nu vreau să vă zăgrăvesc ce simțim noi astăzi. Țin să vă rog să vă asociați cu inițiatorii acestei consfătuiri. Ceiace s'a făcut la Viena e nedemn. Nu știm ce-a fost la Viena, nu ne-a lămurit nici cuvântarea rostită de d. Manoilescu. Să nu criticăm, ci să dăm expresie durerii și demnității acestui popor.

Nedreptatea ni s'a făcut, dar nu este putere pe lume care să ne oprească s'o strigăm în lume.

Ca preot, mă rog lui Dumnezeu, ca aceeași dreptate și pace ce ni s'a făcut nouă să le-o facă și aceluia cari socot că bine au hotărât cum au hotărât.

Noi să fim demni și demnitatea aceasta am venit s'o rostim lumii.

Să ne dăm seama că nu suntem nici parlament, nici cameră, ca să stabilim răspunderi. Suntem numai cetățeni cari ne strigăm nedreptatea. Să ne păstrăm deci demnitatea.

După cuvântarea lămuritoare și răscolitoare de energie a P. Sfinției Sale, dl avocat și scriitor arădan Tiberiu Vuia a cetit și adunarea a aprobat următoarea:

Moțiune

Românii din orașul și județul Arad, întruniți azi Duminecă, 1 Septembrie 1940, în sala de festivități a Academiei Teologice Ortodoxe din Arad, sub președinția P. S. Sale Episcopului dr. Andreiu Magieru, profund sguđuși de hotărârea de arbitraj pronunțată în ziua de 30 August a. c. la Viena și prin care se sfâșie în două trupul Ardealului, ducând sub cea mai

intolerantă stăpânire și în cea mai cruntă și umilitoare robie peste un milion și jumătate de Români ardeleni, aduc următoarea :

MOTIUNE :

I. Iau act de declarațiile conducerii Statului că nu a avut libertatea de a hotărî în prealabil asupra acceptării sau refuzului, — adeziunea fiindu-i smulsă prin amenințări ultimative. În consecință socotește actul de arbitraj ca nedrept.

II. Mărturisește, reafirmă și își însușește, din nou, cu nesdrucinată credință și voință de a executa și apăra, hotărârile poporului român din Ardeal aduse în ziua de 1 Decemvrie 1918. Declară că unirea Ardealului s'a făcut în ziua de 1 Decemvrie 1918 la Alba-Iulia prin voința unanim și liber exprimată a tuturor Românilor din Ardeal. Poporul român din Ardeal stă cu neclintită voință și astăzi pe acest temei juridic, moral și istoric al așezării sale în cadrul Statului național român și socotește de a sa datorie să apere cu prețul oricărui sacrificii hotărîrea adusă atunci.

III. Trimite mărturia sa de caldă dragoste frățească și de îndurerată solidaritate românească și ardelenescă cu frații azi în suferință, rămași în cea mai rușinoasă dintre robii. Declară că aceasta robie nu poate fi liber consimțită și nici acceptată de nici un român. Consideră pe cei peste un milion jumătate de români abandonați celui mai crâncen dușman drept ostaticii vremelnici ai unei situații trecătoare. Declară de grija sa de căpetenie și de a sa supremă îndatorire de onoare și conștiință să lupte pe orice căi, aici și oriunde, acum și în viitor, din toate puterile ca prin orice jertfă să refacă unitatea neamului în a cărui misiune crede cu nestrămutată credință în Dumnezeu și în jertfele trecutului.

Trăiască Neamul Românesc pe veci și indestructibil, unul și nedespărțit !

După votarea motiunii, s'a cetit prin dl adv. Dr. Sever Ispravnic-iunior și trimis M. S. Regelui și d-lui Președinte al Consiliului de miniștri următoarea :

Telegramă

Românii din județul și orașul Arad sunt adânc sgduiți în urma dictatului nedrept care sfâșie trupul unitar al neamului românesc din Transilvania.

Conștiința dreptăți noastre etnice, precum și sentimentul de solidaritate cu frații, ne determină să protestăm împotriva nedreptății.

Trăiască Neamul Românesc unul și nedespărțit !

Trăiască Regele !

Tineretul naționalist și-a manifestat dorul de luptă printr'o cuvântare scurtă rostită de dl Dr. Caius Lepa directorul școlii normale „D. Țichindeal“ și prin cântarea „La arme...“

Adunarea istorică dela Academia Teologică s'a închis de către P. S. Sa Părintele Episcop într'o atmosferă de reculegere și emoție generală.

Pățimirea Ardealului

Fiecare participant ducea în suflet icoana însângerată a țării întregi, durerea fraților rămași în teritoriile răpite de vrăjmași, dar și hotărîrea de a lupta până la suprema jertfă pentru unitatea și mântuirea neamului românesc.

Preoți cu crucea în frunte !... În sufletele voastre și ale poporului credincios se încheagă din nou —

„In glas de fulgere albastre,

.....

„Cântarea pătimirii noastre.

Din nou sunt actuale versurile poetului cântăreț al pătimirii Ardealului (rămas și mormântul lui dela Ciucea — printr'o crudă soarte — sub glia înstrăinată) :

Avem un vis neîmplinit

Copil al suferinții,

De jalea lui ne-au răposat

Și moșii și părinții...

— *Din vremi bătrâne, de demult*

Gemând de grele patimi :

Deșertăciunea unui vis

Noi o stropim cu lacrimi..

Iarăși acelaș vis, acelaș dor și acelaș cântec : să ne câștigăm o clipă de fericire prin dureri sîngeroase și prin suferințe îndelungate, — prin mucenicie. Per aspera ad astra...

Dar, să nu se tulbure inima noastră !... După durerea Crucii urmează biruința și bucuria Învierii. Clăcașilor obidiți, ostașilor credincioși până la moarte, li se vestește din an în an și din veac în veac aceeași bucurie a libertății, aceeași înviere și mărire viitoare :

Atunci — în ziua mare - a învierii

Acești ostași cu fețe ofilite,

Cu zâmbet mort, cu suflute trudite,

Ca'nțineriși de suflul primăverii

S'or ridica, ei cari au fost străjerii

Amarului și-ai morții și-ai durerii

Cu brațul greu de greul răsplătirii.

— *Toată țărâna gliei desrobite*

Și munții toți și-adâncurile firii

Vor prăznui din pacea lor urnite

Înfricoșata clip'a primenirii,

Când suflet nou primește intrupare

Și'n strălucirea razelor de soare

El hărăzește vremii îmbătrânite,

Vestmântul nou de nouă sărbătoare.

Inălțarea Crucii**Crucea lui Hristos și Crucea noastră**

În fața crucii două gânduri revin mereu în mintea noastră, oriunde am vedea-o: în biserică, acasă, la încrucișările sau dealungul drumurilor. Cele două gânduri sunt: că pe cruce a fost răstignit Hristos Domnul și că fiecare om își are crucea sa de purtat.

Deodată cu cele două gânduri, două întrebări ni se sfredelesc în minte: De ce a fost răstignit Hristos Domnul, dacă nicio vină nu se găsea într'insul și de ce ne este nouă tuturor dat să suferim, să ne purtăm crucea, dacă Dumnezeu ne iubeste ca pe niște fii ai săi?

Pentru cele două gânduri și pentru cele două întrebări ce ni se pun în fața crucii, să ne oprim azi puțin vorbind despre crucea lui Hristos și despre crucea noastră.

Evangheliile vorbesc și vorbește toată Scriptura că trebuia să pătimească Hristos.

Dela căderea strămoșilor în păcat și până la răstignirea Domnului aceasta a fost predica proorocilor. Moise le vestea: că cel ce se va ridica din femeie, va zdrobi capul, puterea diavolului, iar diavolul îi va străpunge călcâiul. Isaia scria: „Întru smerenia lui judecata lui s'a ridicat și neamul lui cine-l va spune. Căci s'a luat de pe pământ vieța lui“. Psalmistul cânta: „Străpuns'au mâinile și picioarele mele... Impărțit-au hainele mele între ei și pentru cămașa mea au aruncat sorți“.

Mântuitorul însuși își vestește patimile de mai multe ori, aproape cu aceleași cuvinte totdeauna: Fiul omului trebuie să pătimească. Mergând să intre în Ierusalim spune că merge să fie prins și judecat și răstignit. Când oamenii lui Iuda au venit să-l prindă, apostolii au vrut să-și apere și scape pe Învățătorul, dar el a spus unuia: „Gândești că nu pot să rog pe Tatăl meu și să-mi pună mie acum mai mult decât douăsprezece legiuni de ingeri, dar cum se vor împlini scripturile, după care așa trebuie să fie? După înviere, când doi învățăcei erau copleșiți de durerea morții și mai ales de faptul că a fost dat să moară răstignit, Hristos le-a spus: „O nepricepuților și zăbavnici cu inima ce sunteți, a crede toate câte au scris proorocii. Nu trebuia, oare, să pătimească Hristos toate acestea și să intre într-o mărire sa?“

Dacă e de înțeles, că trebuia să pătimească Hristos cel nevinovat pentru păcatele noastre, să fie oare de neînțeles, că și noi fiecare trebuie să ne purtăm crucea?

În Apocalipsul lui Ioan se vorbește despre nunta mielului care este Hristos ca mire și a Bisericii ca mireasă. Ingerul a zis către Ioan: „Scrie: Fericiți cei chemați la cina nunții Mielului“. E nunta cea mare a fericirii veșnice, la care toți sunt chemați, dar așa de pu-

țini vin în haină de nuntă, în inul subțire și curat al vieții drepte.

Dar ca să poți gusta din paharul fericirii la nunta Mielului, ca să poți fi mădular al bisericii care va fi mireasa Mielului, trebuie să guști și din paharul patimilor lui.

Odată veniseră fiii lui Zevedei, cu mama lor, cerând lui Iisus: Dă-ne nouă să ședem unul deadreapta ta și altul deastânga ta, într-o mărire ta. Dar Iisus le-a răspuns: nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care-l beau eu, sau să vă botezați cu botezul cu care mă botez? Botezul și paharul erau crucea și patimile. Căci așa se roagă în fața patimilor. Părinte de este cu puțință, să treacă paharul acesta dela mine, dar nu voia mea, ci voia ta să fie.

Sunt unii cărora li se pare, că mântuirea noastră și altfel ar fi putut să ne-o aducă Hristos. Ar însemna să pierdem vremea în vorbărie deșartă ca să înșirăm vorbele acestor filosofi. Aci singur Mântuitorul ne poate da lămurirea. Și ne-a dat-o. Vestindu-și odată patimile, că va fi omorât, Petru a luat pe Iisus deoparte și i-a zis: Stăpâne, să nu ți se întâmple ție una ca aceasta. Iisus însă l-a certat zicând: Mergi înapoia mea, satana, că tu nu cugeți cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor.

Precum altădată nu Petru ci numai credința lui cea bună a fost piatra pe care să-și zidească Hristos Biserica, tot așa acum nu Petru a fost aci Satana, ci gândul lui de a înconjura patimile, de a zădărnici mântuirea neamului omenesc, a fost un gând satanic.

Tot atât de satanic este însă și gândul că pătimind odată Hristos, noi n'avem decât să ne petrecem în plăceri. Câți sunt cari se răsvrătesc împotriva lui Dumnezeu, dacă le vine un necaz, o nenorocire, o durere, sau dacă n'au parte de atâtea plăceri ca alții. Plăcerile sunt mijlocul celui rău de a ne ispiti. El ne zice și nouă: Toate acestea ți le voi da ție, dacă te vei arunca cu fața la pământ și te vei închina mie

Hristos nu ne imbie plăceri din lumea aceasta. El ne zice: Oricine voiește să vie după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze. Iar lăpădarea de sine, e lăpădarea voinței iubitoare de plăceri, de lume, de bogății. Cine nu-și ia crucea și nu vine după mine, nu este vrednic de mine.

Ca să fim vrednici de nunta Mielului, trebuie să gustăm din paharul patimilor lui.

Acesta este înțelesul celor două cruci: Crucea lui Hristos a fost ca noi să-l vedem înviat și biruitor asupra morții, iar crucea noastră e ca noi să gustăm întâi crucea lui Hristos și apoi din paharul biruinței lui, din paharul nunții Mielului, din potirul fericirii veșnice.

Cine n'a avut și nu are vreo durere, vreun necaz, cine nu-și are crucea sa? Ai în familie o nefericire? Ai fost nedreptățit de mai marii tăi? Ai fost plătit de cei mai mici cu nerecunoștință? Ești prigonit? Toate sunt amare, dureroase și grele ca tot atâtea cruci. Tu

insă nu te lăsa copleșit de durere. Ridică-ți fruntea și de sub crucea ta privește cu ochii tăi sufletești la cel ce a fost răstignit pe cruce. Dacă unul dintre oameni, Simon Chirineanul a ajutat lui Hristos să-și ducă crucea, Hristos este chirineanul tău și-ți ajută să-ți porți crucea și s'o duci la biruință.

Acesta este înțelesul celor două cruci.

Să primim pe cea dintâi închinându-ne patimilor lui Iisus Hristos, iar pe a doua s'o primim cu supunere și cu credința, că prin ea ne facem părtași mântuirii aduse prin crucea lui Hristos.

Amin.

F. C.

Tălmăciri

Olarul și lutul

— „Să zică oare vasul olarului: Pentru ce m'ai făcut așa?” (Isaia).

Duhul de ceartă e cel mai sterp dintre sterpi. Să nu te gălvești dar. Să vorbești însă, cine te va putea opri? Când cineva suferă, are dreptul să se plângă, ba chiar să strige. Însăși tăcerea se preface 'n strigăt. Când ea nu mai poate nici să ceară nici să strige, atunci e într'adevăr mișcătoare.

Să grăești însă?!...

Nu te sfii vas neputincios să spui Creatorului tău tot ceea ce resimți. Fii de o sinceritate limpede. Nu te crede frumos dacă ești urât, fericit dacă ești nenorocit; nu încuviința, pentru ca să plăci celui mai mare, ceea ce osândește conștiința ta. Fă-i Tatălui tău cinstea de a nu-l asemăna cu acel bogat de care vorbește bătrânul Sirah: „Bogatul a săvârșit strâmbătate și s'a mâniat; celui sărac i s'a făcut strâmbătate și-și cere iertare”.

Spune-i necazul tău. Zi-i: Privește cum sunt făcut! Vezi cât sunt de strâmb și de moale! De mă mișc mă răstorn. De alerg mă frâng. Și ai să vezi că părerea ta va fi luată în socotință. Toată neputința să fie vindecată; orbii să vadă, surzii să audă, șchiopii să alerge ca cerbii, robiții să fie slobozi, răii să ajungă drepti și morții să învieze: Iată scopul tainic care se lucrează în misterul vieții noastre. Oricât de sărăcăcios ar fi vasul și oricât de măreț ar fi olarul, trebuie să fie în înțelegere nu pentru menținerea statu-quo-ului, ci pentru grija de mai bine.

Să nu zici...

Să nu zici: Ce poate o vorbă?

Fiindcă trebuie atât de puțin ca să ajuți un suflet!...

Să nu zici: Nu-i decât o vorbă.

Fiindcă trebuie atât de puțin ca să jighești un suflet!...

Ca să împiedeci carul ce coboară în vale, ca să oprești carul ce se urcă, e deajuns o peatră.

Acum slobozește...

Foarte mulți oameni le știu pe toate afară de aceea să plece. Nu știu să se oprească la timpul potrivit. Lucrul odată împlinit nu se pot resemna să-și strângă

sculele și să plece. Adesea strică cea mai bună parte din opera lor prin această încăpățănare de a rămânea.

Să știm să încetăm la timp și nu când sala stărilor ne smulge din locul pe care l-am avut spre a ne încunoștiința de un concediu brutal.

Asemenea oratorilor cari nu știu să facă incheierea sunt oamenii cari nu știu să se retragă atunci când le-a venit ceasul.

Instituțiile sunt ca și indivizii. Lumea e încărcată de vechituri de multă vreme coapte pentru retragere. Slujba lor terminată, rămân aci acățându-se, închizând drumul viitorului, făcând primite sălbatecă la tot ceea ce vrea să se nască și să crească.

Acum slobozește!.. Lasă să se ducă robul tău. Cât e de plină de duioșie și de seninătate vorba bătrânului Simeon care cerea slobozirea în pace!

Să intri în viață cu râvnă, să brazdezi viguros și, odată grânul adunat, să te dai la o parte ca să nu stânjenești prin umbra ta grâul care mai vrea să răsără; iată singura purtare bărbătească potrivită cu interesul superior și cu fericirea personală.

Renunțarea la vreme cruță multe neajunsuri, multe silinți neputincioase de a înfrăți aceste două stări ce nu se împacă niciodată: a fi și-a fi fost.

Iubește învinșii

Ai grije de cei biruiți. Sunt mai însemnați decât biruitorii. Victoria e orgolioasă. Cel mai bun om și cea mai curată cauză degenerază când ajung aci. Există o ursită împotriva biruitorului. Ziua biruinței lui e și ziua judecății lui. Din clipa în care a pus piciorul pe culmea stăpânitoare, faptele lui încep să descrească.

Iubește învinșii. Fii de parteă nicovalei nu a cionanului.

De când a ajuns să fie crucea un simbol, învinșii au un sprijin, un apărător, un articol de lege pe care nici un avocat nu-l poate răsuci.

Tocmai cei mai buni sunt aceia care cad în viața aceasta nedreaptă și aspră. Pământul e rodnic de sângele mucenicilor. Învinșii sunt sarea pământului și lumina lumii. Fără ei, demult ar fi pierit lumea din pricina tristelor ei victorii.

Fiul Omului

— Cine ești tu?

— Sunt fiul omului. Mă naște oricare fecioară curată. Imi izbește fața fiecare lovitură dată celui slab și nevinovat. Nu-i lacrimă cu care să nu ptâng și nici rază de soare de care să nu mă bucur.

Sunt în mijlocul celor care se iubesc și 'n singurătatea celor părăsiți.

Mor cu dreptii batjocoriți și prigonțiți, și mă nasc din nou din țărâna lor.

De câte ori n'am căzut mergând alături de voi! Cu voi am fost spânzurat pe cruci și ars pe ruguri. Din toate inchorile însă scap; din toate mormânturile înviez. Voi fi cu voi până la sfârșitul veacurilor!

Gh. P.

Informațiuni

● **D-l general I. Antonescu** a fost însărcinat cu formarea guvernului, în locul d. lui I. Gigurtu demisionat.

D.sa este incredințat cu depline puteri.

Primele decrete publicate în Monitorul Oficial după ce D.sa a depus jurământul prevăd: suspendarea constituției din 1938, desființarea parlamentului și specificarea prerogativelor regale care sunt: conducerea armatei, baterea monedei, conferirea decorațiilor, acordarea amnistiiilor, acreditarea plenipotențiarilor și numirea ministrilor pe lângă contrasemnarea primului ministru.

● **Teritoriul și locuitorii cedați.** În urma arbitrajului dictat în 30 August 1940 la Viena, România cedează Ungariei județele Sălaj, Satumare, Maramureș, Someș, Năsăud, Odorhei, Ciuc și Treiscaune total, iar județele Bihor, Cluj și Mureș parțial.

Suprafața totală a teritoriului acestuia este aproximativ 42.000 km. pătrați.

În ce privește populația extragem următoarele date din „Recensământul general al populației României” din 29 Decembrie 1930 volumul II, publicat în 1938 de d. dr. Sabin Manuilă.

Județul	locuitori	români	unguri
Sălaj	343.347	192.821	107.662
Satumare	294.875	178.523	74.191
Maramureș	161.575	93.207	11.174
Someș	219.355	169.942	33.870
Năsăud	144.131	103.010	7.476
Odorhei	130.282	6.382	119.385
Ciuc	145.806	20.976	120.627
Treiscaune	136.122	21.759	109.381
Total în 8 județe sunt:	1.575.693	786.620	583.766

Se adaugă populația celor trei județe, cedate parțial, iarăși cu majoritate românească: Bihor, Cluj și Mureș.

După situațiunea verificată la 1 Ianuarie 1940, populațiunea Transilvaniei, a cărei cedare către Ungaria a fost impusă prin arbitrajul dela Viena, se ridică în total la 2.609.007 locuitori și anume: Români 1.364.903, adică 50 la sută (plus Românii supuși maghiarizării de pe teritoriul Ungariei); unguri 968.064 adică 37 la sută; germani 72 mii 109, adică 2,8 la sută; evrei 148.649, adică 5,7 la sută; ruteni 28.098, adică 1,1 la sută și alte neamuri 87.184, adică 3,4 la sută.

● „**Ardealul nostru**”. Sub acest titlu, dl I. Lugoșianu fost ministru, publică în ziarul „Universul” un articol mișcător, din care reproducem următoarele rânduri:

„**Ardealul nu e pentru noi numai un teritoriu pe o hartă. Ardelenii nu sunt pentru noi numai o expresie statistică.**

Ardealul e leagănul neamului nostru. De

acolo ne-a venit cea dintâi lumină; de acolo dragostea cea mai caldă de țară; de acolo conștiința unității noastre naționale; de acolo sentimentul de libertate și de onoare.

Ardelenii cu hotărîrea lor bărbătească și cu puternica lor voință de conștiință națională, muncitori îndărătnici și luptători fără teamă, au făcut cele trei mari revoluții ale neamului nostru pentru dreptatea socială, pentru libertatea națională, pentru unirea tuturor Românilor.

Mormintele martirilor noștri sunt acolo la ei; cele dintâi biblioteci ale cărturarilor noștri sunt acolo; leagănul celor dintâi organizații politice este acolo.

Cu Ardealul sfâșiat în două nu se rupe numai pământul unei țări. Se înmormântează o istorie românească de atâtea ori seculară și se despică însuși sufletul frământat al unui neam fără noroc, iubitor de lege și însetat de dreptate.

Acest suflet nu poate muri”.

● **Manualele de religie** pentru elevii claselor școlii primare, lucrate după noua programă analitică aprobată de Sf. Episcopie din Arad, se vor introduce în școlile primare din Episcopie pentru toți elevii ortodocși, în conformitate cu ordinul dat. Ele sunt alcătuite de următorii preoți catiheti din Arad:

Pr. Cornel Mureșan: *Carte de Religie pentru elevii clasei I primară.*

Pr. Cornel Mureșan: *Carte de Religie pentru elevii clasei II primară.*

Pr. Viorel Mihuțiu: *Carte de Religie pentru elevii clasei III primară.*

Pr. Ilarion V. Felea: *Catehism creștin ortodox pentru elevii clasei IV primară.*

Prot. Florea Codreanu: *Cunoștințe liturgice pentru elevii clasei V primară.*

Pr. Demian Tudor: *Istorie bisericească pentru elevii clasei VI primară.*

Pr. Petru Bogdan: *Cunoștințe de drept bisericesc pentru elevii clasei VII primară.*

Dintre aceste manuale până în prezent a apărut cel pentru clasa a patra cu o prefață de P. S. S. Părintele Episcop Andrei și 33 lecții, cu tot atâtea clișee, rugăciuni și lecturi biblice. 112 pagini cu prețul 15 lei.

Până la începerea anului școlar sperăm că vor apare toate. Dacă se vor întâmpla oarecari întârzieri neprevăzute, vom anunța la timp. În acest caz lecțiile de religie se vor face după programa pe care o publicăm în numărul viitor din „Biserica și Școala”.

Cu manualele ce se pregătesc pentru învă-

țământul primar va începe în Episcopia Aradului lucrarea comitetelor de colportaj bisericesc. Colportorii vor avea din vânzarea cărților un venit de 20%

● **Ziarul „Neamul Românesc”,** în numărul din 29 August 1940, publică sub semnătura d-lui prof. N. Iorga următoarele rânduri, sub titlul și articolul de fond: „Teodor Botiș”.

„In momentul când se întind ghiarele asupra graniții noastre apusene, se anuață moartea profesorului arădan Teodor Botiș.

Soful unei poete de mare talent, Maria Ciobanu, era unul dintre acei profesori a căror tradiție din nenorocire se pierde, odată cu o întreagă cultură pe care o zugrumă și o înecă brutalitățile astăzi triumfătoare.

Istoric al unor așezăminte culturale clădite, supt stăpânirea străină, cu o nespasă greutate, el, era legat cu tot sufletul său de dănele în sensul acelei catedre amvon a cărei dispariție se va ajunge a se regreta de o generație care tot mai puțin a arătat că are nevoie de dânsa.

Era „dascălul ardelean” de pe vremuri, așa cum s'a format și a trăit de la Șincai încoace, având grije de suflete ca un preot și conducerea de oaste ca un adevărat luptător.

Nicio Școală normală superioară și niciun examen de capacitate la capătul unor cursuri universitare voit neînsuflețite nu va putea înlocui acest tip admirabil”.

● **La fondul „Dr. T. Botiș”** pentru ajutarea copiilor săraci, — în loc de cununi la înmormântare au mai contribuit:

1. Profesorii Academiei Teologice	1000 lei
2. Dl. Antoniu Mocsonyi	1000 „
3. Fam. H. Gross	500 „
4. Fam. E. Benea	250 „
Suma din trecut	4550 „
Total	7300 „

● **Eparhia Argeșului,** după alegerea și instalarea P. S. S. Episcopului Grigorie Leu la Huși, este păstorită de P. S. S. Episcopul Dionisie Erhan refugiat din Basarabia. Reședința Episcopiei va fi mutată dela Argeș unde a existat dela 1793 — la Pitești. Mănăstirea Argeșului pe viitor rămâne gropniță domnească.

P. S. Efreim Enăchescu, vicarul Mitropoliei din Chișinău, a fost numit Arhiepiscop-vicar la Episcopia Buzăului.

● **Din pățaniile altora.** În săptămânile trecute țărișoarele baltice: Estonia, Letonia și Lituania, deodată cu Basarabia și Bucovina de nord, au fost încorporate la U. R. S. S., în vreme ce eroica Finlandă, după războiul de astăiaună și-a păstrat independența. Concesiunile treptate făcute Rusiei de susnumitele țări au sfârșit prin desființarea (înghițirea) lor de către colosul comunist, iar Finlanda, cu prețul unui eroism pilduitor își culege roadele păcii și ale libertății.

Întâmplări istorice proaspete, care pot să învețe și pe alții.

● **Să crezi și să nu crezi.** „Neamul Românesc” scrie:

„Printr'o decizie ministerială au fost scoși din învățământ un mare număr de Evrei. Unii erau în învățământul normal. Alții în învățământul primar. Intre aceștia din urmă chiar învățători la sate...”

Cât de amenințătoare devenise primejdia invaziei evreiești ne spune și acest fapt. Copiii de țărani români lăsați în grija învățătorilor evrei, care sunt așa de vrăjmași ideii de patrie și de naționalitate, încă din clasa întâia primară...

În Franța așa au procedat Evreii. Acolo s'au năpustit însă cu și mai mare furie ca să distrugă cu totul sufletul francez. Leon Blumii, Jean Zayii și Mendelii cari ajunseră la conducerea marelui republici vărăse în învățământul primar francez până la optzeci la sută învățători evrei.

Cine a săvârșit această ispravă în Franța? Partidele politice!...”

Și în alt loc mai scrie același ziar:

„Ziarele și revistele franceze cari ne parvin din teritoriul neocupat, în care se desbat azi cauzele cari au dus la dezastru, sânt o impresionantă pildă. Acolo învățătorul evreu care se însinuase în învățământ, într'un număr coplesitor, a fost permanent un apostol asiduu al comunismului și al dezagregării naționale.

„Ocupându-se de această chestiune, marea revistă „Gringorie” spune între altele: — „Toate virtuțile tradiționale, toate învățămintele religiei batjocorite, denaturate, travestite, ridiculizate, — ne-au dus la acest materialism murdar, la această falsă știință, la acest spirit de revoltă orgolioasă căreia i-am descoperit acum ravagiile”.

Nr. 3943/1940.

Ordine-Circulare

Prin Deciziunea Ministerială Nr. 40.529 din 27 August 1940, s'a interzis tuturor preoților să mai participe la conducerea cooperativelor.

Deciziunea Ministerială o publicăm în copie.

„Copie de pe Deciziunea Nr. 40.529/1940. Deciziune. Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor, văzând dispozițiunile Deciziunei noastre ministeriale Nr. 35239 din 20 Iulie 1940, văzând dispozițiunile art. 1 din Legea pentru organizarea Ministerului Cultelor și Artelor din 10 Martie 1937 cu modificările ulterioare, văzând dispozițiunile art. 14 pct. e alin. 2 din Codul Funcționarilor publici „Regele Carol al II-lea”, DECIDEM: Art. 1. Se interzice în mod absolut membrilor clerului tuturor cultelor să participe la conducerea cooperativelor fie că figurează în consiliile de administrație sau în comitetele de direcție, intrucât pentru aceasta e nevoie de aprobarea expresă a autorităților, cari numesc și plătesc salariile acestora. Art. 2. În acest scop, se va comunica, de către Minister, Institutului național al cooperăției, că urmează ca toți

clericii dela conducerea cooperativelor să fie puși in disponibilitate, întrucât n'au căpătat autorizarea prealabilă cerută de lege. Art. 3. Ministerul își rezervă dreptul ca pentru clericii dela conducerea cooperativelor cu caracter bisericesc să acorde aprobări individuale, după examinarea și verificarea fiecărui caz in parte. Art. 4. și ultim. Domnul Director al Cultelor este însărcinat cu aducerea la indeplinire a Deciziunii de față. Dată azi 29 August 1940. Ministrul Cultelor și Artelor ss. Radu Budișteanu“.

Preoții cari participă la conducerea cooperativelor, in orice calitate sau formă, își vor înainta demisia in termen de 8 zile și ne vor înainta până la data de 15 Septembrie a. c. o declarație scrisă, că au luat cunoștință de acest ordin și și-au înaintat demisia din postul, respective însărcinarea ce o aveau la cooperativă. Preoții cari doresc a mai participa la conducerea cooperative-
lor, in cazurile admise de prezenta Deciziune, vor cere invoirea prealabilă a Chiriarhului și a Ministerului, pe cale ierarhică, iar până la sosirea aprobării cerute își vor înainta demisia, dacă in prezent participă la conducere.

Consiliul eparhial

Nr. 3971/1940.

C. Preoți cari au drept la prima gradație sau la o gradație nouă cu incepere dela 10 Aprilie 1940, sunt invitați a o cere prin cerere timbrată adresată On. Minister al Cultelor și Artelor pe care o vor trimite direct Consiliului eparhial, până la data de 30 Septembrie a. c.

Gradațiile se dau din cinci in cinci ani impliniți in serviciu, acordându-li-se in total 4 gradații. C. Preoți cari au drept la prima gradație vor anexa la cerere certificatul de serviciu timbrat, eliberat de oficiul protopopesc, certificându-se data introducerii in oficiu și a serviciului prestat fără intrerupere. Anii de serviciu impliniți se calculează pe data de 1 Aprilie 1940. Deci cine a implinit la aceea dată cinci, zece etc. ani are drept la gradație nouă. C. Preoți cari au deja una, două sau trei graeații și cer o gradație nouă, vor arăta in cerere Nr. ordinului Ministerului, prin care li-s'a recunoscut gradația anterioară. C. Preoți cari nu vor înainta cererea până la data de 30 Sept. a. c. se expun a nu primi gradația un an de zile, căci noi, după ce le vom înainta cu tablou On. Minister cererile primite până atunci, nu vom mai înainta cererile primite ulterior.

Consiliul eparhial

Nr. 3882 /1940

Comunicate

In aceste timpuri grele Statul se luptă și cu greutăți financiare. Achitarea la timp a impozitelor este nu numai o datorință cetățenească, ci și patriotică. In consecință dispunem:

1. Toți C. preoți să-și achite impozitele la timp, premergând cu exemplu.

2. Să indemne credincioșii a-și plăti regulat impozetele, făcând toate eforturile in acest scop.

3. Să dea autorităților sprijin, după putință, la întocmirea matricolelor și rolurilor referitoare la impozitele agricole.

Consiliul eparhial

Nr. 3991/1940

Sf. Episcopie organizează un pelerinaj religios la ziua Cinstitei și de viață făcătoarei cruci, 14 Sept. 940 la izvorul „Sf. Gheorghe“ (Feredeu).

Cucernicii Părinți sunt invitați să aducă aceasta la cunoștința credincioșilor și membrilor Oastei Domnului din apropierea acestui sf loc de inchinare și tămăduire.

Arad, la 5 Septembrie 1940.

Consiliul eparhial

Nr. 3868/1940.

Concurs

pentru elevii școlăi de cântăreți bisericești

Se aduce la cunoștință tuturor celor interesați că in Școala eparhială de cântăreți bisericești din Arad se primesc pentru anul școlar 1940/41, ca elevi ordinari tineri între 16-25 ani, cu voce bună, auz muzical și cel puțin 4 clase primare.

Cererile de primire timbrate se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad, până la 20 Octombrie 1940 și vor fi însoțite de următoarele acte:

1. Extras de naștere
2. Extras de botez
3. Certificat școlar
4. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial
5. Certificat medical și
6. Declarația părinților ori tutorilor că vor plăti in termen taxele școlare și întreținerea in internat.

Candidații vor fi supuși la un examen de primire care se va ține in zilele de 1 și 2 Noembrie a. c. cu probe de scris și citit de limba română și cu constatarea aptitudinilor muzicale.

Cursurile încep in ziua de 4 Noembrie și durează până la 30 Maiu 1941.

După absolvirea celor 3 cursuri elevii reușiți la examene se vor supune la examenul de capacitate pentru obținerea diplomei de cântăreți bisericești. Toți elevii vor locui in internat. Taxa de întreținere este de 8000 (opt mii) lei anual și se va plăti in rate lunare sau trimestriale anticipative.

Fiecare elev va aduce cu sine: tacămurile necesare (2 farfurii, lingură, cuțit, furculiță, ceașcă pentru lapte și un pahar). O saltea, 3 cearceafuri, o perină cu 2 fețe de schimb, o pătură sau plapomă pentru invelit, 4 cămăși de zi, 2 cămăși de noapte, 4 perechi de indispensabili, 6 batiste, 6 perechi de ciorapi, vesminte și încălțăminte. Pe lîngeria de pat și de corp se va coase monogramul elevului respectiv. In internat elevii vor avea locuință, hrană, încălzit, luminat, spălat, bae, medic, supraveghere la studii și educație morală.

Arad, la 26 August 1940.

2-3

Consiliul eparhial